

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ก่อนที่เกิดศาสนาพุทธนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มันก็มีลัทธิ มีศาสนาอยู่แล้ว แล้วเวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปเที่ยวสวน ไปเห็นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เจ้าชายสิทธัตถะไม่เคยเห็นอย่างนั้นนะ ก็ถามมหาดเล็กว่า “นี่อะไร?”

บอก “คนเราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายอย่างนี้”

“ถ้าคนต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายอย่างนี้ เราก็ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ด้วยหรือ?”

แค่นี้มันสะท้อนใจมากเลยนะ มันสะท้อนใจเพราะอะไร? เพราะว่าคิดว่าชีวิตนี้เกิดมาแล้วมันคงที่ไง มันจะไม่มีการตายไง

ตอนที่สร้างบุญมาอย่างนั้น เพราะพรหมณ์พยากรณ์แล้วว่าถ้าออกบวชจะเป็น พระพุทธเจ้า ถ้าอยู่จะเป็นจักรพรรดิ พ่อแม่ก็ถนอมรักษาไว้มาก จะไม่ให้เห็นอะไรเลยที่จะ สะเทือนบารมีอันนั้น เพราะสร้างสมบุญญาธิการมามากไง สร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระ โภธิสัตว์ ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายจะเกิดเป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน ขณะที่ว่าเกิดเป็นพระพุทธเจ้าแน่นอนนะ เวลาเกิดมาแล้วพ่อแม่ก็พยายามถนอมไว้จะไม่ให้ออก แล้วเวลาออกไปแล้วก็ยังต้อง ไปค้นคว้า

นี่ที่ว่าศาสนาก็มีอยู่ ในสมัยนั้นศาสนาพรหมณ์เขามีอยู่ พรหมณ์เขาบอกว่าวรรณะ การเกิด เกิดมาแล้วดีเลย เกิดมาดีเลย เกิดมาเลวเลย เกิดมากงที่เลย เกิดมาสภาวะแบบนั้น เกิดเป็นพรหมณ์ เป็นแพศย์ เป็นสุทรต่างๆ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปค้นคว้าขึ้นมา พยายามค้นคว้า คนเราเกิดมาดีเลย เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาต้องไม่ทุกข์สิ เวลาจะออกบวชนะ นี่นางพิมพาคอดลูกแล้ว เขามาบอกว่าลูกเกิดแล้วเป็นลูกผู้ชาย

เราคิดถึงน้ำใจเราสิ เวลาเรามีลูกเราจะคิดรักลูกเราไหม? แล้วเราต้องปลัดพรากลูกเรา เตียนนั้นมาโดยที่ไม่ได้เห็นหน้าเลย มันจะเป็นความเจ็บปวดไหม? ก็ต้องเจ็บปวดออกไป เพื่อ

อะไร? เพราะเพื่อโพธิญาณ ออกไปเพื่อเอาโพธิญาณ นี่การเกิดมาแบบเจ้าชายสิทธัตถะ พระเจ้าสุทโธทนะถนอมรักษานี้มีความสุขมาก แต่เวลาหัวใจมันไปรู้ความจริงเข้าแล้วมันรับสิ่งนั้นไม่ได้ รับสิ่งที่ว่าเราต้องตายอย่างนี้หรือ? เราเกิดมาแล้วเราจะต้องตายด้วยความสูญเปล่าอย่างนี้หรือ? มันรับสภาวะอย่างนั้นไม่ได้นะ

ทั้งๆ ที่เตรียมมานะ ศึกษาจะเป็นกษัตริย์ จะได้สถาปนาเป็นกษัตริย์อยู่แล้ว เห็นไหม เตรียมทุกอย่างมาวิชาการเต็มห้วนนะ เพราะศึกษามาทุกอย่างรู้หมดเลย แต่ไม่เข้าใจเรื่องการเกิดการแก่ การเจ็บ การตาย นี่ไม่เข้าใจการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ก็ออกแสวงหา ออกแสวงหา เพราะพอมันสะเทือนใจ สะเทือนใจเหมือนกับไปขี้ขี้ ขี้ขี้บารมีอันนั้นที่สะสมไว้ในหัวใจ พอขี้ขี้อันนี้ออกไป ก็ออกไปศึกษา ต้องสละออกไป

นี่ความทุกข์ใจ การเกิดมา เกิดเป็นพราหมณ์ เกิดเป็นแพศย์ เป็นศูทร จะไม่ทุกข์เป็นไปไม่ได้หรอก เวลาพระพุทธเจ้าจะออกบวชนี่ทุกข์มาก ทุกข์มากเพราะมันละล้าละลัง ละล้าละลังตลอดเลย แต่ก็ต้องไปเพราะสร้างสมบุญญานิจการมาที่ว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ต้องเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน

นี่ออกไปศึกษาอยู่ ศึกษาอยู่อีก ๖ ปี ที่ไหนเขาว่าทรมานร่างกาย ทรมานอย่างไรก็ทรมานกับเขา แต่กิเลสมันอยู่ที่ใจมันไม่ได้อยู่ที่ร่างกาย การทรมานอย่างนั้นมันเป็นการทรมานภายนอก จิตมันรับรู้ใจว่าต้องทรมานอย่างนั้น เหมือนกับเราเป็นโจรใหญ่ แล้วเราพยายามป้องกันตัวเองไม่ให้เข้ามาถึงตัวเรา เห็นไหม เวลามาสวมถุงน่องอยู่ข้างนอก เวลาใครเขามาจับก็ให้สวมน ปะทะไว้ ปะทะไว้

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันอยู่ที่ใจ แล้วเราไปทรมานกันที่กาย ไปทรมานที่ความรู้สึกจากภายนอก ความคิดก็ไม่ใส่ใจ ความคิดเกิดดับๆ ถ้าเราไปดูความคิด ความคิดถ้าดูเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิไล่ความคิดเข้าไปมันก็เป็นสัมมาสมาธิ เป็นมิจฉาด้วยถ้าไม่มีสติ ถ้าไม่เข้าใจ เป็นมิจฉาสมาธิคือมันสงบเข้ามา มันสงบเข้ามาได้เพราะสมัยนั้นมีที่เหาะเหินเดินฟ้า พวกฤๅษีชีไพร เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้

การเหาะเหินเดินฟ้าได้จิตมันต้องมีพลังงานของมัน ดูอย่างพวกเราจิตนี้มีพลังงานมาก จิตนี้เป็นพลังงานที่มีคุณวิเศษมหาศาลเลย มันเป็นสิ่งเคลื่อนที่เร็วมาก เราคิดถึงยุโรป คิดถึงดวง

จันทร์ลี ปัจจุบันนี้คิดไปได้หมด มันเร็วขนาดนี้ละ แล้วสิ่งที่เร็วที่สุด เคลื่อนที่เร็วที่สุด แล้วเราจับให้มันนิ่งได้ พลังงานมันจะเกิดมหาศาลเลย

ถ้าเกิดมหาศาลอย่างนี้ ความเกิดมหาศาล ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ เห็นใหม่ นี่จิตมันสงบอยู่ เป็นเอกัคคตารมณ์จิตตั้งมั่น แล้วจิตตั้งมั่น ถ้าไม่มีปัญญา ไม่มีคนเจาะ ไม่มีไขฟองแรก ใก้คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะเป็นใก้ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา การเจาะฟองอวิชชาออกมา นี่คือปัญญา สิ่งนี้คือปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ศึกษาไว้ มันจะไปเข้าใจใจว่าคนเราไม่ได้คิดด้วยการเกิด ชั่วด้วยการเกิด การเกิดนี้มันเป็นไปตามกรรม เราเกิดมาเราเกิดมาตามกรรม ถ้าทุกคนอยากเกิดมาเป็นลูกคนมีฐานะ ทุกคนอยากเกิดมาอยากมีความสุข

การเกิดมามีความสุข สังเกตได้ใหม่ว่าคนที่เขามีฐานะ คนที่มีศักยภาพดี ๆ นี่เขาจะมีบุตรได้ยาก แต่คนทุกข์ คนเข็ญใจ อู้ฮู เขาจะมีบุตรได้ง่าย เพราะอะไร? เพราะจิตที่ทำคุณงามความดี มันมีน้อยใจ จิตที่ทำคุณงามความดี จิตที่ทำบาปอกุศล หรือจิตที่เป็นกลางๆ มีมาก ถ้ามีมาก เกิดในชนชั้นกลางมีมาก หรือคนชั้นทุกข์ชั้นยากมีมาก เห็นใหม่ แต่คนชั้นที่ว่าเขามีเงินมีทองกันนี้ เกิดได้ยาก แต่มันก็เกิดได้ เกิดได้เพราะอะไร? เกิดได้เพราะจิตตัวนี้เราได้สร้างบุญมา

อย่างเช่นปัจจุบันนี้ ตั้งแต่เด็กมาจนปัจจุบันนี้เราเคยสร้างคุณงามความดีไหม? เคย เราเคยทำความผิดพลาดไหม? เคย จิตดวงไหนที่ไม่เคยทำผิดพลาดเลย ไม่เคยทำคุณงามความดี ไม่มี มีทั้งนั้น แต่มีทั้งนั้น เวลาที่จิตจะไปเกิดอารมณ์อะไร? อารมณ์คือว่าเสวยอารมณ์อะไรไปก่อน จิตนี้กรรมให้ผลก่อน ให้ผลก่อนก็ไปเกิดภพชาติ นั้น ภพชาตินั้นเวลาเกิดเกิดดี แต่มันก็มีกรรมดีกรรมชั่วในใจดวงนั้น เห็นใหม่ คุณคนเกิดในสถานะที่ดี แต่เขาทุกข์ยากก็มี เกิดในคนทุกข์คนเข็ญใจก็มี แต่เขามีบารมีของเขา เขาเกิดในสถานะที่ว่าเขาเกิดในสภาวะแบบนั้น แต่เขามีบุญญาธิการเพราะเขาสร้างสมมา จิตของเขาเป็นคนดี เขาสะสมมา

คนทุกข์คนยากเป็นเศรษฐีก็มี การเป็นไปนี้โลกเป็นอย่างนี้ มันเป็นสมมุติอันหนึ่ง เห็นใหม่ มันเป็นส่วนประกอบอันหนึ่ง มนุษย์เราประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ สิ่งที่ร่างกายคนเกิดมาอยากจะมีร่างกายสวยงามให้ถือศีล คนถือศีลบริสุทธิ์ ถ้าคนอยากมีชีวิตอายุยืน ไม่ทำลายชีวิตของคนอื่น ถ้าต้นเหตุเราสะสมไว้ชีวิตเราจะมั่นคง ชีวิตเราจะยืนยาว ร่างกายเราจะมีสภาวะแบบนั้น นี่คือการกระทำมันจะให้ผลตลอดไป แต่ผลการเกิดและการตายสำคัญมาก สำคัญเพราะ

อะไร? เพราะเราเกิดมา ๑๐๐ ปี เกิดมาอยู่ในสถานะนั้น แล้วเราจะทำคุณงามความดีตลอดไปไหม?

นี่การเกิด พระพุทธเจ้าถึงว่าเวลาโบราณของเรา เวลาคนจะตายให้คิดถึงคุณงามความดี เพราะให้มันเสวยอารมณ์ที่ดีก่อน มันจะได้ตำแหน่งที่ดี ได้สถานะที่ดี ถ้าสถานะที่ดี การกระทำมันก็ง่ายขึ้นใช่ไหม? ได้สถานะที่ต่ำต้อย แต่สถานะที่ต่ำต้อยหรือดี ถ้ามันเกิดมาแล้วจิตใจเราเป็นคนดีอยู่ จิตใจเรามีหลักการของเราอยู่ จิตใจนี้มันก็แสวงหา มันก็ดิ้นรนของมันไป นี่อภิชาติบุตร เกิดมาแล้วดีกว่า ทำให้ตระกูลให้สถานะเจริญขึ้นมา อภิชาติบุตรเพราะอะไร? เพราะจิตนี้มีคุณงามความดี จิตนี้เป็นเมล็ดใน นี่มนุษย์ประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ ถ้าจิตใจเป็นคุณงามความดี จิตใจนี้มันก็สร้างสมมาอย่างนี้สภาวะออกมา

นี่มันถึงดีหรือเลวอยู่ที่การกระทำต่างหากละ คุณงามความดีหรือเลวอยู่ที่การกระทำของเรา ไม่ได้อยู่ที่ชาติการเกิด ชาติการเกิดนั้นเกิดจากกรรม กรรมมันมีมันก็เกิดตามชาติการเกิด เกิดมาแล้วเราจะไปน้อยเนื้อต่ำใจทำไม? นี่เพราะอะไร? เพราะเราทำมา กรรมมา ก็สถานะที่เราสร้างมาอย่างนี้ มันก็ได้ผลมาอย่างนี้ ได้ผลมาจากการกระทำนะ สิ่งในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดได้ฟรีหรอก แม้แต่อากาศหายใจเราคิดว่าฟรีหรือ? อากาศหายใจมันก็ไปเผาผลาญ มันให้พลังงานในร่างกาย

นี่ร่างกายได้พลังงานจากอากาศ จากสิ่งต่างๆ ไม่มีอะไรของฟรีหรอก แล้วอากาศ การใช้ไปอากาศมันก็แปรปรวนไป มันก็หมุนเวียนไป คุณทำอะไรเดี๋ยวนี้คนในเมืองเขาต้องไปสูดโอโซนกัน ต้องหาอากาศบริสุทธิ์ ต้องไปตากอากาศกันเพราะอะไรละ? เพราะสิ่งที่เขาเป็นสังคมขึ้นมา สิ่งนั้นมันก็มีอากาศ อากาศมันก็เสีย อากาศเสียเขาก็แสวงหา แม้แต่ว่าอากาศมันก็ไม่ฟรีหรอก มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แต่เราเกิดมาในชาตินี้ เราก็อาศัยสิ่งนี้มาเผาผลาญร่างกายให้มันมีพลังงานของมันขึ้นมา นี่มันอยู่ที่การกระทำ ถ้าเราไปทำลายมัน เราไปทำลายสิ่งแวดล้อม อากาศมันก็แปรปรวนไป

นี่อะไรฟรีล่ะ? มันไม่ฟรีหรอก มันอยู่ที่การกระทำของเรา ถ้าทำดีๆ ส่วนดีมันก็ดีขึ้นไป เรารักษาสีสิ่งแวดล้อม เราปลูกต้นไม้ เรารักษาสีๆ อากาศมันก็สดชื่น เราอยู่ในอากาศที่ดี ร่างกายเราก็แข็งแรง นี่มันอยู่ที่การกระทำ ความดีและความชั่วอยู่ที่การกระทำ แล้วเราก็มองการกระทำของปัจจัยเครื่องอาศัย ที่โลกเขาดิ้นรนกันอยู่ที่นี่ เขาดิ้นรนเพื่อสถานะของโลกธรรม ๘ เห็นไหม มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ มันแสวงหาแต่สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่อง

อาศัย เหมือนกับแสวงหาพวงมาลัย แสวงหาเครื่องประดับของร่างกายใจ แต่เครื่องประดับของจิตใจล่ะ? เครื่องประดับของจิตใจอยู่ที่ไหน? เครื่องประดับจิตใจ

ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม นี่ถึงว่าจริงโดยสมมุติใจ จะบอกว่าการเกิดไม่มีก็ไม่ได้ ถ้าเกิดมาชีวิตนี้เป็นเราก็ไม่ได้ สรรพสิ่งนี้เป็นทั้งหมด แต่มันเป็นสมมุติ คือเป็นของชั่วคราว มันเป็นอนิจจัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นจริงโดยสมมุติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติ ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตายก็ไม่เข้าใจ ไม่รู้ณะ ถ้ารู้ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกแสวงหา? ถ้ารู้แล้วทำไมต้องคืนรนไป? เพราะท่านไม่รู้ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นสมมุติ สมมุติคือมันมีจริงอันหนึ่ง แล้วท่านออกไปค้นคว้าของท่านขึ้นมา มันไปทะลุที่ว่าไก่อตัวแรกทะเลเปลือกไข่ออกมา

นี่ปฏิสนธิจิตวิญญาณ วิญญาณชั้น ๕ เห็นไหม ชั้น ๕ เสียงกระทบหู โสตวิญญาณ กลิ่นกระทบจมูก ฆานวิญญาณ วิญญาณอย่างนี้วิญญาณเปลือกๆ วิญญาณความคิดไม่ใช่จิต วิญญาณตัวนี้เวลาจิตมันไม่รับรู้ นี่กลิ่นกระทบมา เสียงที่กระทบมาเราก็ไม่เข้าใจ เพราะอะไร? เพราะจิตปฏิสนธิตัวนั้นมันไม่รับรู้ นี่ความคิดนี้ถึงไม่ใช่เราใจ ความคิดนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่งของมนุษย์ ของสัตว์ที่มันสื่อความหมายกันใจ

นี่สถานะของโลก ของสมมุติที่ว่ามีย่อมอยู่อย่างนี้ สมมุติมันก็เป็นอยู่อย่างนี้ แต่ถ้าจิตมันเข้าไป นี่ไก่อตัวแรกมันกะเทาะเปลือกไข่ออก กะเทาะอวิชชาออกมาอย่างนั้นแหละ มันจะเห็นเลยว่าจิตเกิดอย่างไร? มันถึงเข้าใจสัจจะความจริงใจ ว่าคนเราไม่ได้ชั่วเพราะการเกิด ไม่ได้ดีเพราะการเกิด ไม่ได้ทำเพราะการเกิด มันอยู่ที่การกระทำ แล้วการกระทำมันก็มีหยาบ มีละเอียดอีก มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด เห็นไหม ความคิดอย่างหยาบๆ

ปัจจุบันนี้พูดกันมากเลย เราเป็นคนดีแล้วทำไมเราต้องไปเดือดร้อน ทำไมต้องไปคืนรน ถ้าเรามีเหล็กอยู่ เรามีคุณธรรมอยู่แค่เป็นเหล็ก แล้วไปเห็นเงิน เห็นทอง เราก็กำเหล็กไว้สิ เราอย่าไปเอาทองสิ ทำไมเรากำเหล็กอยู่ เราไปรู้ว่าทอง ทำไมเราอยากทิ้งเหล็กไปเอาทองล่ะ?

นี่ก็เหมือนกัน เราก็ดีอยู่แล้วๆ ดีโดยเหล็ก ดีโดยธรรมชาติใจ ดีโดยสัจจะของมนุษย์นี้ใจ แต่หัวใจมันดีหรือยังล่ะ? ถ้าหัวใจมันดี คืออย่างไร? ถ้าดีแล้วเอ็งเข้าใจการเกิดการแก้ไขไหมล่ะ? เอ็งก็ไม่เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจแล้วเอ็งจะชำระอวิชชาไปได้อย่างไร? ถ้าไม่เข้าใจ นี่มันเกิด

พระพุทธศาสนา เรานี้มีบุญญาธิการมากนะ เทวดา อินทร์ พรหม เวลาเขาจะตายไปเขาให้พรกัน “ขอให้เกิดเป็นมนุษย์เถิด แล้วให้เกิดพบพระพุทธศาสนา”

เพราะเกิดเป็นมนุษย์นี้ไม่พบพุทธศาสนามากมายเลย แล้วในปัจจุบันนี้ชาวพุทธตาใส บอดตาใสใจ เป็นชาวพุทธแต่พุทธทะเบียนบ้านไง พุทธเอาไว้เดิมว่าฉันนับถือชาวพุทธเท่านั้นเอง ศีล ๕ ก็ไม่รู้ ทานก็ไม่เคยทำ สรรพสิ่งก็ไม่เคยทำ แล้วคุณงามความดีของใจอยู่ที่ไหน? เอาแต่คุณงามความดีจากภายนอกว่าศีลธรรม จริยธรรม

นี่ชาวพุทธสังคมมีความร่มเย็นเป็นสุข เราเกิดมาได้เป็นชาวพุทธ เหมือนปัจจัยเครื่องอาศัย เห็นไหม มันก็เรื่องของสมมุติ สมมุติเพราะอะไร? เพราะศาสนามันเกิดขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ๕,๐๐๐ ปีนี้หมดไปนะ หมดไปเพราะอะไร? หมดไปเพราะคนมันไม่เชื่อ หมดไปเพราะคนมันเข้าไม่ถึงใจ มันเอาแต่เปลือกกันไง เอาแต่วัดวาอาราม เอาแต่สิ่งวัตถุเอา มาประดับร้านกันไง เอาสิ่งนั้นมากล้องคอกันไง เอาแต่เครื่องประดับมากล้องคอ แต่หัวใจมันทุกขร้อน แล้วมันเข้าถึงใจมันไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะมันไม่เข้าใจถึงคุณงามความดีจากภายใน

ถ้าเข้าใจคุณงามความดีจากภายใน นี่เครื่องประดับของใจมันก็ต้องมีธรรม มีธรรมคืออะไร? คือการฟังนี้แหละ ฟังธรรมแล้วเข้าใจ ให้มันสะท้อนใจ ถ้าความสะท้อนใจมันจะย้อนกลับมา ชีวิตนี่คืออะไร? ครูบาอาจารย์ท่านเค็ดรื้อนอนอยู่นี่ ท่านพยายามเทศนาว่าการอยู่นี่ พยายามหักเหความคิดเราย้อนกลับมาที่ใจเรานี้มันเพื่ออะไร? ถ้าเพื่ออะไรมันก็จะเข้าไปเห็น เข้าไปเห็นว่าไอ้เปลือกไข่ที่มันควบคุมความรู้สึกอันนั้นไว้

นี่ถ้ายังมีเปลือกไข่อยู่ จิตปฏิสนธิยังต้องเกิดอยู่ เพราะอะไร? เพราะมันมีวิชาเป็นเครื่องขบไส แต่ถ้าไปล้างให้มันสะอาด เปลือกไข่นั้นไม่มี เปลือกไข่ไม่มี ไข่มันไม่มีเปลือกมันจะทรงไว้ได้ไหม? เพราะมันไม่มีเปลือก มันก็เป็นสิ่งที่ เป็นเนื้อของไข่ มันก็ต้องอยู่โดยธรรมชาติ ไข่ไหม? แต่ถ้าไม่มีเปลือกไข่อยู่ มันเป็นรูปของไข่อยู่ มันยังเกิดเป็นไข่อยู่นะ เพราะมันยังมีการฟักอยู่นะ มันเป็นไปอีกนะ จิตปฏิสนธิมันก็เหมือนกัน มันต้องไปอีก นี่มันจะต้องเกิดอีกนะ แล้วว่าเกิดแล้วจะเกิดให้ดี เกิดให้ชั่ว เกิดดีเกิดชั่วมันอยู่ที่การกระทำอันนี้ มันสะสมมาที่นี้

นี่ตรงนี้ถึงว่าบุพเพนิวาสานุสติญาณเข้าไปถึงจับเปลือกไข่ได้ มันจะพลิกภพชาติไปได้ หมดเลยวจิตนี้มันเกิดมาก็ همینที่แสนชาติ แล้วมันจะต้องเกิดไปอีก เพราะเปลือกไข่ยังมีอยู่ ตัวเชื้อในเนื้อไข่นั้นมันมีสิ่งมีชีวิตอยู่ มันต้องไปเกิดอีกแน่นอน แต่ถ้าทำลายมันหมดแล้ว ทุกอย่าง

สะอาดบริสุทธิ์หมดแล้ว นี่มันเห็นชัดเจนนะว่าอยู่ที่การกระทำ อยู่ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ที่ธรรมวินัยนี่ที่เป็นกิริยาของธรรม

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว จากกิริยานี้มันจะซึกลับมาที่ใจ ถ้าซึกลับมาที่ใจ เราจะเข้าใจตามความเป็นจริง เข้าใจตามความเป็นจริง แล้วก็ต้องรู้แจ้งด้วย ทำลายมันออกไปจากใจ เพราะอะไร? ถ้าไม่มีการทำลายไป มันไม่เป็นสมุจเฉตปหาน การครอบงำ การจับต้องไว้ มันเป็นตทัคคปหาน คือมันชั่วคราวไง เพราะมันเป็นนามธรรมอยู่แล้วใช่ไหม?

คูสิคูอากาศมันแปรปรวนไปตลอดเวลา นี่ความรู้สึกนี่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรม เวลาถ้าสติมันทันมันก็ไม่แสดงตัว ไม่แสดงตัวก็ไปตื่นเต็นว่านี่เป็นวิมุตติ นี่เป็นวิมุตติ วิมุตติบ้าบออะไร? เดี่ยวมันขึ้นมาอีกมันจะรู้สึก วิมุตติมันจะเข้ามาที่หัวตัวเอง นี่มันถึงต้องเป็นสมุจเฉตปหาน มันจะทำลายของมันเองในหัวใจ แล้วมันทำลายที่สุด ทำลายที่สุด เหตุจะเกิดมันจะไม่ได้ อยากรู้ว่าคนดีด้วยการเกิดและการตาย ทำลายเหตุการณ์เกิด มันไม่มีการเกิดแล้วอะไรจะเกิด? ถ้ามีการเกิดแล้วอะไรจะเป็นคุณงามความดี

คุณงามความดีนี้เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของโลกธรรม ๘ แต่วิมุตติสุขนี้เป็นคุณงามความดีของศาสนาพุทธ เป็นคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ค้นคว้าขึ้นมา ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน แล้วก็ส่งต่อมาปัญญาวัคคีย์จนถึงครูบาอาจารย์ของเรา ทรงสิ่งนี้ไว้ในหัวใจนะ สิ่งนี้ถึงมีคุณค่ามาก ถ้าจะรักษาสิ่งมีคุณค่าอย่างนี้ สิ่งที่มีมันเป็นของแสง ของที่มันเป็นสิ่งที่มีมันจะเป็นความไม่น่าเชื่อถือ หรือสิ่งที่เป็นเปลือกที่คนจะไปติด สิ่งนั้นเราควรพักไว้ก่อน ถ้าจะพักได้ ถ้าพักไม่ได้ก็ต้องว่ากันอีกทีหนึ่ง เอวัง